

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності
та фінансової безпеки
Навчально-науковий інститут 5**

РОБОЧА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни «Основи економічної теорії»

**обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
072 Фінанси, банківська справа та страхування
(Фінансова безпека, фінансові розслідування)**

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024р. №8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних,
соціально-економічних дисциплін
Протокол від 13.08.2024р. №7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 12.08.2024р. №10

Розробники:

Доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 ХНУВС, канд.е.наук, Матвеев С.П., доцент кафедри, канд.ю.наук Коломоєць П.В.

Рецензенти:

канд.е.наук, доцент кафедри економіки та обліку ХТЕІ КНТЕУ Пронкіна Л.І., к.е.н., доцент, доцент кафедри соціально – економічних дисциплін факультет №2 ХНУВС Павленко Н.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напряму підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3,0 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем - 7	08 “Право”; 081 “Право” Бакалавр	Навчальний курс - 1 Семестр - 2 Види контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 20; Семінарські заняття – 20; Практичні заняття – 0; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 50; Індивідуальні завдання: Реферати – 1.		Лекції – 6; Семінарські заняття – 8; Практичні заняття – 0; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 76; Індивідуальні завдання: Контрольна робота – 1.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою вивчення дисципліни “Основи економічної теорії” – формування у студентів економічного способу мислення, адекватного сучасним ринковим відносинам, набуття ними необхідних знань і навичок для самостійного аналізу реальних економічних процесів, а також вміння приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов’язаних з їх подальшою практичною діяльністю.

Завдання дисципліни “Основи економічної теорії” :

- ознайомити студентів із понятійно-категоріальним апаратом економічної теорії;
- розкрити природу економічних проблем та господарської поведінки суб’єктів національної економіки;
- сформувати уявлення про засади функціонування національної економіки та економічної системи;
- з’ясувати особливості тіньового сектору економіки та специфіку функціонування економічних суб’єктів у ньому.

Міждисциплінарні зв’язки: вивчення економічної теорії дає базові економічні знання для подальшого вивчення господарського і цивільного права, а також розділів кримінального права, пов’язаних з економічною діяльністю.

Очікувані результати навчання: в результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- понятійний апарат сучасної економічної теорії;

- основні проблеми економічної організації суспільства;
- роль та місце кожного із економічних суб'єктів у сучасній системі господарювання;
- сутність, причини формування та вплив на національну економіку її тіньового сектору;

вміти:

- користуватися різними інформаційними ресурсами для аналізу поведінки економічних суб'єктів;
- аналізувати національну економіку як цілісну систему з усіма її взаємозв'язками з іншими проявами людської життєдіяльності;
- аналізувати поведінку державних інституцій та економічну політику.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1. Предмет економічної теорії. Економічні системи.

Економіка як об'єкт вивчення економічної теорії.

Економічна теорія в системі економічних наук. Предмет економічної теорії.

Сутність і типи економічних систем, критерії їх класифікації.

Місце відносин власності в економічній системі. Економічний зміст власності. Право власності. Характеристика типів та форм власності.

Тіньова економіка: сутність та структура.

Тема № 2. Загальні основи суспільного виробництва.

Суспільне виробництво та його фактори. Особисті і речові фактори.

Відтворення суспільного виробництва: фази та типи.

Результат суспільного виробництва: натурально-речовий склад.

Економічна та соціальна ефективність суспільного виробництва.

Форми суспільного виробництва. Сутність та властивості товару. Закон вартості та його роль у розвитку товарного виробництва.

Гроші та їх функції. Закон обігу грошей.

Роль ОВС в боротьбі з тіньовим сектором суспільного виробництва.

Тема № 3. Ринок та механізм його функціонування.

Сутність та функції ринку.

Елементи ринкового механізму: попит, пропозиція, рівноважна ціна, конкуренція.

Попит. Закон попиту. Фактори, що впливають на попит.

Пропозиція. Закон пропозиції. Фактори, що впливають на пропозицію.

Ринкова рівновага і рівноважна ціна.

Конкуренція: види і методи. Монополізація економіки.

Ринкова інфраструктура.

Кримінальні форми ринкових відносин та шляхи протидії їм в Україні.

Тема №4. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності.

Підприємство: сутність і функції. Капітал підприємства. Кругообіг капіталу. Основний і оборотний капітал. Знос. Амортизація.

Витрати виробництва та їх види. Економічні витрати. Прямі та непрямі витрати. Валові, постійні та змінні витрати підприємства.

Доход підприємства. Прибуток підприємства. Чистий економічний прибуток. Бухгалтерський прибуток. Рентабельність.

Сутність, функції і структура ціни. Фактори, що впливають на ціну товару. Класифікація цін.

Трансакційні витрати та вплив їх розміру на тінізацію економіки.

Тема №5. Національна економіка.

Ознаки національної економіки. Структура національної економіки.

Основні макроекономічні показники. Валовий внутрішній продукт. Національний доход.

Формування та розподіл національного доходу. Види доходів в ринковій економіці.

Економічне зростання: сутність і показники. Інтенсивний та екстенсивний тип зростання. Фактори економічного зростання.

Циклічність розвитку національної економіки. Фази циклу та їх зміст. Види економічних циклів.

Тема №6. Макроекономічна рівновага і нестабільність.

Макроекономічна рівновага як стан загальної збалансованості та пропорційності. Сукупний попит та сукупна пропозиція, їх рівновага.

Макроекономічна нестабільність: кризи, інфляція та безробіття. Інфляція, її види, причини і соціально-економічні наслідки. Безробіття, його основні форми. Повна зайнятість і природний рівень безробіття. Соціально-економічні наслідки безробіття.

Державна політика регулювання зайнятості та приборкання інфляції.

Вплив макроекономічної нестабільності на криміналізацію економіки.

Тема №7. Фінансово-кредитна система економіки.

Грошова система: сутність та структура. Види грошового обігу: готівковий та безготівковий. Види грошових реформ.

Суть кредиту в ринковій економіці. Функції кредиту. Принципи кредитування. Форми кредиту.

Банки і їх види. Банківська система України. Національний банк України, його функції. Роль і функції комерційного банку в ринковій економіці. Пасивні та активні операції комерційних банків.

Фінанси: сутність і функції. Фінансова система. Джерела формування фінансових ресурсів.

Держбюджет – основна ланка фінансової системи. Структура бюджету. Поняття бюджетного дефіциту, шляхи його подолання. Бюджетний дефіцит і державний борг.

Сутність податків та зборів. Види податків: прямі та непрямі. Загальнодержавні та місцеві податки і збори.

Роль офшорних зон у механізмі ухилення від сплати податків та нелегальному вивезенні капіталу.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	
Семестр № 2							
Тема 1. Предмет економічної теорії. Економічні системи.	1					7	
Тема 2. Загальні основи суспільного виробництва.	5					7	
Тема 3. Ринок та механізм його функціонування.	1					7	
Тема 4. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності.	1					7	
Тема 5. Національна економіка.	5					7	
Тема 6. Макроекономічна рівновага і нестабільність.	1					7	
Тема 7. Фінансово-кредитна система економіки.	6					8	
							3 алік
Всього за рік:	0	0	0			5 0	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю	
	Всього	з них:						
		лекції	Семін аудиторні	Прак тичні	Лаб ораторії	Само стійне		
Семестр № 4								
Тема 1. Предмет економічної теорії. Економічні системи.	2					0		
Тема 2. Загальні основи суспільного виробництва.	3					1		
Тема 3. Ринок та механізм його функціонування.	3					1		
Тема 4. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності.	3					1		
Тема 5. Національна економіка .	3					1		
Тема 6. Макроекономічна рівновага і нестабільність.	3					1		
Тема 7. Фінансово-кредитна система економіки.	3					1		
								3 алік
Всього за рік:	0					6		

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література
	Тема № 1. Предмет економічної теорії. Економічні системи.		Економічна теорія в схемах і таблицях : навч. посіб. / К.Я. Петрова, С.П. Матвеев, В.Г. Яременко та ін.— Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004.— 331 с. Економічна теорія : навч. посіб. / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін.— Харків : Право, 2016.— 267 с.
	Охарактеризувати економічну систему України.		

Тема № 2. Загальні основи суспільного виробництва.		
Проаналізувати ресурсний потенціал одного з регіонів економіки України.		Економічна теорія: політекономія: практикум : навч. посіб. : Рекомендовано МОН України / В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, І.І. Мазур та ін..— К. : Знання, 2010.— 494 с. Економічна теорія: політекономія : підручник : затверджено МОН України / В.Д. Базилевич, В.М. Попов, К.С. Базилевич, Н.І. Гражевська.— К.: Знання-Прес, 2008.— 720 с.
Дослідити етапи становлення грошової системи в Україні		
Тема № 3. Ринок та механізм його функціонування.		
	З'ясувати, які методи конкурентної боротьби відносяться до недобросовісних.	Економічна теорія: Політекономія : Підручник : Рекомендовано МОН України / За ред. В.Д.Базилевича.— К. : Знання-Прес, 2001.— 581 с. Воробйов, Є.М. Економічна теорія. Модульний курс : навч. посіб. для ВНЗ : Рекомендовано МОН України / Є.М. Воробйов.— Х. : Торсінг плюс, 2009.— 320 с.
Тема № 4. Підприємство як суб'єкт економічної діяльності.		
	Теоретично проаналізувати витрати підприємства.	Башнянин, Г.І. Політична економія. Ч.1: Загальна економічна теорія. Ч.2: Спеціальна економічна теорія : Підручник / Г.І. Башнянин, П.Ю. Лазур, В.С. Медведєв.— К. : Ельга: Ніка-Центр, 2002.— 528 с. Андрусь, О.І. Економічна теорія : практикум : інтерактивні методи в модульному навчанні : навч. посіб. : Рекомендовано МОН України / О.І. Андрусь.— К. : КНТ, 2008.— 480
Тема № 5. Національна економіка.		
	Охарактеризувати види доходів в соціально орієнтованій ринковій економіці	Економічна теорія в схемах і таблицях : навч. посіб. / К.Я. Петрова, С.П. Матвєєв, В.Г. Яременко та ін..— Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004.— 331 с. Економічна теорія : навч. посіб. / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін..— Харків : Право, 2016.— 267 с.
	Підготуватися до обговорення проблеми: «Модель інноваційного розвитку національної економіки».	

		Тема № 6. Макроекономічна рівновага і нестабільність.	
	Проаналізувати показники інфляції та безробіття за останні роки в Україні.	Економічна теорія: політекономія: практикум : навч. посіб. : Рекомендовано МОН України / В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, І.І. Мазур та ін.— К. : Знання, 2010.— 494 с. Економічна теорія: політекономія : підручник : затверджено МОН України / В.Д. Базилевич, В.М. Попов, К.С. Базилевич, Н.І. Гражевська.— К.: Знання-Прес, 2008.— 720 с.	
		Тема № 7. Фінансово-кредитна система економіки.	
	З'ясувати основні параметри Державного бюджету України (запланований обсяг доходів, видатків, дефіциту бюджету, джерела фінансування дефіциту бюджету).	Економічна теорія: Політекономія : Підручник : Рекомендовано МОН України / За ред. В.Д.Базилевича.— К. : Знання-Прес, 2001.— 581 с.	
	Намалювати схему «Система оподаткування в Україні»	Воробйов, Є.М. Економічна теорія. Модульний курс : навч. посіб. для ВНЗ : Рекомендовано МОН України / Є.М. Воробйов.— Х. : Торсінг плюс, 2009.— 320 с.	

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

- Виникнення і розвиток економічної теорії.
- Економічна теорія: предмет, структура, методи дослідження.
- Основні напрямки сучасної економічної думки.
- Економічні системи та їх еволюція.
- Сучасні економічні системи та їх порівняльний аналіз.
- Суспільне виробництво і його основні фактори.
- Продукт виробництва: структура і показники.
- Джерела та рушійні сили економічного розвитку. Економічна ефективність.
- Власність і економічні процеси в суспільстві.
- Товарне виробництво та його роль у розвитку суспільства.
- Гроші і їх функції. Закони грошового обігу.
- Ринок: суть, функції, структура.
- Попит і пропозиція в ринковій економіці.
- Заробітна плата: суть, форми, системи.

15. Підприємництво та його значення в функціонуванні ринкової економіки.
16. Капітал. Виробничі фонди підприємства, їх рух та ефективність використання.
17. Ціна і ціноутворення в системі сучасного ринкового господарства.
18. Конкуренція, її суть та види. Роль конкуренції в розвитку економіки.
19. Показник валового внутрішнього продукту, його значення та методи вимірювання.
20. Економічне зростання та його типи.
21. Макроекономічна рівновага. Сукупний попит та сукупна пропозиція.
22. Інфляція: форми, причини та соціально-економічні наслідки.
23. Безробіття та зайнятість в Україні: форми, особливості та методи регулювання.
24. Грошово-кредитна система України.
25. Кредит: сутність, форми і значення. Основні проблеми кредитування в Україні.
26. Фінансова система держави і фінансова політика.
27. Податки: суть, види, еволюція форм.
28. Державне регулювання економіки.

5.1.2. Теми наукових робіт

1. Глобалізація економіки: сутність, форми і соціально-економічні наслідки.
2. Особливості створення приватної власності в сучасній Україні і її подальшого перерозподілу у формі злиття, поглинань, банкрутств.
3. Особливості процесу первісного нагромадження капіталу в економіці України.
4. Проблема природних монополій і їх реформування в Україні.
5. Тіньова економіка в Україні: форми, масштаби і особливості.
6. Рівень життя в Україні. Проблеми бідності і нерівності доходів.
7. Особливості банківської системи України і їх вплив на економіку країни.
8. Конкурентні переваги і слабкості України на зовнішніх ринках.
9. Податкова політика і податкова реформа в Україні. Розміри податкового тягаря і ухилення від податків.
10. Рейдерство в економіці України.
11. Вплив корупції на ефективність функціонування національної економіки.
12. Інвестиційний потенціал України.
13. Крупний бізнес і його особливості в Україні.
14. Малий бізнес і його особливості в Україні.
15. Державний сектор і його перспективи в Україні.
29. Проблема неформальної зайнятості в Україні.

30. Основні напрями і механізм соціальної політики і соціального забезпечення в Україні.

31. Монетарна політика Національного банку України і її вплив на економіку країни.

32. Інфляція і антиінфляційна політика в Україні.

33. Вплив іноземних інвестицій на економіку України.

34. Проблема втечі капіталу з України, її причини і наслідки.

35. Глобальні проблеми людства та шляхи їх розв'язання (економічні аспекти).

6. Методи навчання

Вивчення дисципліни “Основи економічної теорії” передбачає проведення лекцій та семінарських занять з використанням мультимедійних презентацій, написання контрольних робіт, індивідуальні консультації з викладачем за темами курсу, а також наполегливу самостійну роботу, що включає підготовку рефератів або написання наукової роботи, виконання самостійних завдань.

7. Методи контролю.

Перелік питань та завдань, що виносяться
на підсумковий контроль - залік:

1. Економіка та економічна теорія.
2. Предмет економічної теорії.
3. Функції та місце економічної теорії в системі економічних наук.
4. Економічні системи та їх еволюція.
5. Економічний зміст власності.
6. Еволюція відносин власності та їх сучасні форми в Україні.
7. Фактори суспільного виробництва, особливості їх використання в тіньовій економіці та шляхи протидії цьому.
8. Процес виробництва та його продукт.
9. Суть відтворення та його типи.
10. Ефективність виробництва.
11. Форми суспільного виробництва.
12. Товар і його властивості.
13. Гроші та їх функції. Закон обігу грошей.
14. Закон вартості та його функції у товарному виробництві.
15. Товари та послуги тіньової та кримінальної економіки: суть, особливості та основні напрями протидії.
16. Ринок: суть і функції.
17. Структура та механізм функціонування сучасного ринку України.
18. Кримінальні форми ринкових відносин та шляхи протидії їм в Україні.
19. Конкуренція: сутність, форми та механізм дії.
20. Антимонопольне регулювання економіки в умовах ринку.

21. Попит. Закон попиту.
22. Пропозиція. Закон пропозиції.
23. Ринкова рівновага і рівноважна ціна.
24. Зарплата, її форми та системи в Україні.
25. Підприємство як головна структурна ланка підприємницької діяльності.
26. Фонди підприємства та ефективність їх використання.
27. Основний і оборотний капітал. Фонди обігу.
28. Кругообіг фондів та його стадії. Обороти фондів.
29. Витрати виробництва та їх види.
30. Доходи фірми.
31. Ціна та її функції.
32. Види цін та їх структура.
33. Ознаки та структура національної економіки.
34. Основні макроекономічні показники.
35. Види доходів в ринковій економіці.
36. Економічне зростання, його типи.
37. Економічний цикл, його фази і типи.
38. Макроекономічна рівновага.
39. Макроекономічна нестабільність: форми прояву.
40. Інфляція: форми, причини, соціально-економічні наслідки.
41. Зайнятість і безробіття в Україні: особливості та шляхи регулювання.
42. Державна політика регулювання ринку праці та приборкання інфляції в Україні.
43. Грошова система: сутність та структура.
44. Банківська система та її особливості в Україні.
45. Кредит та його функції в ринковій економіці.
46. Форми кредиту в ринковій економіці.
47. Фінанси, їх суть і значення.
48. Фінансова система та її структура.
49. Держбюджет як основна ланка фінансової системи.
50. Дефіцит держбюджету України та шляхи його подолання.
51. Податки: суть, еволюція форм.

Тестові завдання знаходяться на кафедрі в електронному вигляді.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок студентом (слухачем) з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Курсант (студент, слухач), який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\frac{\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)}}{\text{Результат навчальних занять за семестр}} \cdot \frac{\text{Результат самостійної роботи за семестр}}{10}$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках курсантів (студентів, слухачів), залікових книжках. ***Присутність курсантів (студентів, слухачів) на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо курсант (студент, слухач) не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності курсантів (студентів, слухачів), становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

***Підсумкові
бали
навчальної
дисципліни***

***Загальна
кількість балів
(перед підсумковим
контролем)***

***Кількість
балів за
підсумковим
контролем***

Студент (слухач), який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Студентам (слухачам), які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Студенти (слухачі), які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Оцінка знань студентів з дисципліни “Основи економічної теорії” передбачає кілька рівнів, кожний з яких має свої *критерії*.

1. Репродуктивний рівень передбачає знання слухачем учбового матеріалу та вміння його відтворити; відповідає задовільній оцінці.

2. Алгоритмічний рівень крім вмінь репродуктивного рівня вимагає також вміння використовувати отримані знання для вирішення стандартних завдань та вправ; відповідає оцінці “добре”.

3. Творчий рівень – це не тільки рівень знання основного матеріалу та вирішення стандартних завдань, але й аналізу реальних економічних проблем, що стоять перед державою, можливих позитивних та негативних наслідків втручання держави в економіку, пропонування рішень актуальних проблем і їх обґрунтування; відповідає оцінці “відмінно”.

Вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота
Отримати не менше 3 позитивних оцінок	Підготувати реферат або наукову роботу, підготувати завдання з самостійної роботи

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
9 0 – 100	Відмінно (“зараховано”)		„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
8 2 – 89	Добре (“зараховано”)		„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
7 5 – 81			„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
6 8 – 74	Задовільно (“зараховано”)		„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.

6 0–67			„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3 5–59	Незадовільно („не зараховано”)	X	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1 –34			„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література

Основна

1. Воробйов, Є.М. Економічна теорія. Модульний курс : навч. посіб. для ВНЗ : Рекомендовано МОН України / Є.М. Воробйов.— Х. : Торсінг плюс, 2012.— 320 с.
2. Економічна теорія: політекономія: практикум : навч. посіб. : Рекомендовано МОН України / В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, І.І. Мазур та ін..— К. : Знання, 2011.— 494 с.
3. Економічна теорія : навч. посіб. / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін..— Харків : Право, 2016.— 267 с.
4. . Мочерний, С.В. Економічна теорія : навч. посіб. / С.В. Мочерний.— К. : Академія, 2013.— 640 с.
5. Пушкарєнко, П.І. Економічна теорія. Модульний курс : підручник : Затверджено МОН України / П.І. Пушкарєнко.— Суми : Унів. кн., 2011.— 384 с.

Допоміжна

6. Амоша О., Саломатіна Л. Інноваційний розвиток промислових підприємств у регіонах: проблеми та перспективи / О. Амоша, Л. Саломатіна // Економіка України. — 2017. — N 3. — С. 20-35.
7. Буковинський С. Грошово-кредитна політика у сучасних умовах / С.Буковинський // Економіка України. — 2014. — N 6. — С. 23-36.
8. Булана О. Теоретико-методологічні підходи до оцінки впливу державної підтримки підприємств на національну економіку / О. Булана // Економіка України. — 2014. — N 11. — С. 76-84.

9. Вдовиченко А., Орос Г. Податкове навантаження і темпи економічного зростання в Україні: у пошуках раціонально співвідношення / А.Вдовиченко, Г.Орос // Економіка України. — 2014. — N 8. — С. 61-78.
10. Вишневський В., Вієцька О. Шляхи вдосконалення системи податкової амортизації / В. Вишневський, О. Вієцька // Економіка України. — 2011. — N 2. — С. 49-59.
11. Вишневський В. Глобальна неоіндустріалізація та її уроки для України / В. Вишневський // Економіка України. — 2016. — N 8. — С. 26-45.
12. Волохова І. Місцеве оподаткування: реалізація загальних принципів / І. Волохова // Економіка України. — 2014. — N 12. — С. 74-86.
13. Гвелесіані А., Литвин І. Вплив соціально-економічного розвитку на рівень диференціації доходів населення України / А. Гвелесіані, І. Литвин // Економіка України. — 2010. — N 1. — С. 82-89.
14. Геєць В. Бар'єри на шляху розвитку промисловості на інноваційній основі та можливості їх подолання / В. Геєць // Економіка України. — 2015. — N 1. — С. 4-25.
15. Геєць В. Інституційна обумовленість інноваційних процесів у промисловому розвитку України / В. Геєць // Економіка України. — 2014. — N 12. — С. 4-19.
16. Геєць В. Подолання квазіринковості — шлях до інвестиційно-орієнтованої моделі економічного зростання / В. Геєць // Економіка України. — 2015. — N 6. — С. 4-17.
17. Головченко, О.М. Тіньова економіка регіону: підходи, оцінки, сценарії : монографія : в 2 ч. / О.М. Головченко, В.І. Захарченко.— Одеса : ТОВ "Лерадрук", 2012.Гош О. Соціально-економічний лад реформованої України: основні необхідні інновації / О. Гош // Економіка України. — 2011. — N 3. — С. 78-88.
19. Гриценко А. Сучасна криза у контексті логіки соціально-економічного розвитку / А. Гриценко // Економіка України. — 2015. — N 6. — С. 18-37.
20. Губені Ю., Коверко Ю., Оліщук П. Розвиток особистих селянських господарств в умовах інституціональних змін / Ю. Губені, Ю. Коверко, П. Оліщук // Економіка України. — 2017. — N 3. — С. 59-68.
21. Єфименко Т. Концептуальні засади подальшого розвитку системи управління державними фінансами / Т. Єфименко // Економіка України. — 2017. — N 3. — С. 3-20.
22. Єщенко П. Економічне зростання без розвитку: причини і шляхи інноваційного перетворення економіки / П. Єщенко // Економіка України. — 2013. — N 10. — С. 4-20.
23. Єщенко П. Україні — зміну моделі соціального захисту населення / П. Єщенко // Економіка України. — 2017. — N 1. — С. 3-18.
24. Заніздра М. Екологічне регулювання неоіндустріального розвитку національних економік / М. Заніздра // Економіка України. — 2017. — N 1. — С. 80-92.
25. Зверяков М. Про зміну моделі економічного розвитку / М. Зверяков // Економіка України. — 2015. — N 6. — С. 41-49.

26. Звягільський Ю. Проблеми державного регулювання заробітної плати в Україні / Ю. Звягільський // Економіка України. — 2011. — N 5. — С. 65-74.
27. Кічурчак М. Тіньова економіка як чинник деформації відтворення суспільних благ в Україні / Кічурчак М. // Економіка України. — 2014. — N 6. — С. 85-94.
28. Ковальов В, Атаєва О. Наукові підходи до визначення рівня оплати праці в Україні / В. Ковальов, О. Атаєва // Економіка України. — 2017. — N 4. — С. 67-80.
29. Ковальов В, Атаєва О. Соціальні наслідки розвитку людської праці / В. Ковальов, О. Атаєва // Економіка України. — 2016. — N 11. — С. 19-31.
30. Колосова В. Вплив міжнародних фінансових організацій на економічний розвиток країни: питання теорії // Економіка України. — 2016. — N 12. — С. 61-81.
31. Кредисов А. Організаційний вектор розвитку сучасного бізнесу / А. Кредисов // Економіка України. — 2013. — N 10. — С. 21-31.
32. Кудряшов В. Стан державних фінансів та напрями їх оздоровлення / В. Кудряшов // Економіка України. — 2011. — N 3. — С. 14-25.
33. Куцик П., Ковтун О., Башнянин Г. Джерела та стратегії розвитку та забезпечення конкурентного лідерства сучасних корпорацій у глобальній економіці / П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин // Економіка України. — 2015. — N 7. — С. 72-86.
34. Лібанова Е. Нерівність в українському суспільстві: витоки та сучасність / Е. Лібанова // Економіка України. — 2014. — N 3. — С. 4-19.
35. Лібанова Е. Криза політики доходів в Україні/ Е. Лібанова // Економіка України. — 2016. — N 8. — С. 62-80.
36. Лігоненко Л. Науково-методичні засади та результати оцінювання економіко-технологічного потенціалу регіонів України / Л. Лігоненко // Економіка України. — 2013. — N 10. — С. 45-55.
37. Луніна І. Бюджетна децентралізація; цілі та напрями реформ / І. Луніна // Економіка України. — 2014. — N 11. — С. 61-75.
38. Мельник В., Кошук Т. Податкові реформи в умовах гострого дефіциту фіскальних ресурсів: досвід країн ЄС та українські реалії / В. Мельник, Т. Кошук // Економіка України. — 2014. — N 6. — С. 37-56.
39. Мокряк В., Мокряк Е. Взаємозв'язки відносин власності та господарської влади в умовах організаційного підприємництва / В. Мокряк, Е. Мокряк // Економіка України. — 2011. — N 2. — С. 38-48.
40. Мокряк В., Мокряк Е. Концепція саморегульованого ринку: її захист і критика в контексті сучасних соціально-економічних реалій / В. Мокряк, Е. Мокряк // Економіка України. — 2011. — N 6. — С. 17-26.
41. Мортіков В. Альтернативні витрати: теорія і проблеми її застосування / В. Мортіков // Економіка України. — 2010. — N 1. — С. 29-36.
42. Набока Т. Оптимізація структури видаткової частини бюджету / Т. Набока // Економіка України. — 2014. — N 1. — С. 51-62.

43. Онищенко В. Модернізація як імператив розвитку України / В. Онищенко // Економіка України. — 2011. — N 7. — С. 4-13.
44. Онищенко В. Онтологічний контекст економічної кризи / В.Онищенко В. // Економіка України. — 2014. — N 4. — С. 4-17.
45. Онищенко В. Реалії та можливості економічної стабілізації та розвитку України / В.Онищенко В. // Економіка України. — 2015. — N 7. — С. 4-17.
46. Петренко І. Трансформація заощаджень населення в інвестиції: досвід та проблеми України / І. Петренко // Економіка України. — 2014. — N 3. — С. 50-61.
47. Пилипенко О. Державне управління інноваційною діяльністю в Україні: проблеми та перспективи / О. Пилипенко // Економіка України. — 2016. — N 9. — С. 31-50.
48. Подлесна В. Особливості сучасної соціально-економічної кризи в країні та основні орієнтири її подолання / В. Подлесна // Економіка України. — 2015. — N 6. — С. 74-81.
49. Подлесна В. Циклічність у розгортанні та подоланні економічних криз / В. Подлесна // Економіка України. — 2014. — N 9. — С. 4-18.
50. Полозенко Д. Основні напрями соціальної політики на сучасному етапі розвитку економіки України / Д. Полозенко // Економіка України. — 2011. — N 7. — С. 83-89.
51. Притуляк Н. Ідентифікація людського капіталу в сучасній економічній науці / Н. Притуляк // Економіка України. — 2014. — N 7. — С. 27-38.
52. Пустовійт Р. Чинники вдосконалення вітчизняної монетарної політики в умовах зовнішніх та внутрішніх загроз / Р. Пустовійт // Економіка України. — 2010. — N 8. — С. 63-76.
53. Пустовойт О. Ринок споживчих товарів України: тенденції розвитку і вплив на структуру економіки / О. Пустовойт // Економіка України. — 2011. — N 1. — С. 59-69.
54. Радіонов Ю. Оцінка ефективності державних видатків / Ю. Радіонов // Економіка України. — 2013. — N 12. — С. 76-87.
55. Радіонов Ю. Використання бюджетних коштів в Україні: тенденції, проблеми і шляхи їх вирішення / Ю. Радіонов // Економіка України. — 2016. — N 2. — С. 16-37.
56. Рябініна Л. Сутнісні особливості сучасних грошей та їх функції / Л. Рябініна // Економіка України. — 2011. — N 6. — С. 40-49.
57. Сіденко В. Важкі дилеми оновлення глобальної інституційної архітектури / В. Сіденко // Економіка України. — 2017. — N 4. — С. 3-22.
58. Скрипниченко М. Макроекономічна збалансованість і критичні дисбаланси в економіці України / М. Скрипниченко // Економіка України. — 2015. — N 2. — С. 4-23.
59. Степаненко А., Чамара І. Вплив іноземних фінансово-кредитних установ на національну банківську систему / А. Степаненко, І. Чамара // Економіка України. — 2011. — N 2. — С. 60-67.
60. Тарасевич В. Антикризовий потенціал економічного патріотизму / В. Тарасевич // Економіка України. — 2015. — N 6. — С. 50-52.

61. Торжевський М. Проблеми безробіття молоді та напрямки їх вирішення / М. Торжевський // Економіка України. — 2014. — N 1. — С. 87-96.
62. Фролова Н. Податкове навантаження на працю, капітал і кінцеве споживання в умовах дії Податкового кодексу України / Н. Фролова // Економіка України. — 2014. — N 8. — С. 47-60.
63. Харазішвілі Ю. Світло і тінь економіки України: резерви зростання та модернізації / Ю. Харазішвілі // Економіка України. — 2017. — N 4. — С. 22-46.
64. Червінська Л. Стимулювання інноваційної діяльності персоналу / Л. Червінська // Економіка України. — 2011. — N 6. — С. 59-65.
65. Чухно А. Модернізація економіки та економічна теорія / **А. Чухно** // Економіка України - 2012. - № 10.- С. 24-33.
66. Шевченко І. Стратегічна екологічна оцінка як інструмент екологічної політики України / І. Шевченко // Економіка України. — 2016. — N 10. — С. 79-82.
67. Шкарлет С. Інформаційна економіка як основа соціально-економічної реінтеграції України / С. Шкарлет // Економіка України. — 2014. — N 11. — С. 52-60.
68. Щербакова Т. Модифікація конкурентної політики за умови трансформації економічних відносин / Т. Щербакова // Економіка України. — 2016. — N 4. — С. 45-66.
69. Яременко О. Державний борг і потреба в інституційних реформах / О. Яременко // Економіка України. — 2015. — N 6. — С. 69-70.
70. Ярош О., Пушкарьов О. Шляхи подолання соціальної несправедливості й нерівності в Україні / О. Ярош, О. Пушкарьов // Економіка України. — 2011. — N 3. — С. 70-77.

Інформаційні ресурси

71. <http://www.case-ukraine.com.ua/>
72. <http://www.bank.gov.ua/>
73. <http://index.minfin.com.ua/>
74. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
75. <http://univd.edu.ua/>